

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Martin Nedvěd
Téma práce:	Reemigrace do ČSR v letech 1945–1950
Rozsah práce:	231 635 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou
Datum odevzdání práce:	04.06.2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Práce se zabývá reemigrací a repatriací původních migrantů a exulantů či jejich potomků z vybraných zemí JV Evropy do Československa v relativně krátkém období 5 let po konci 2. světové války. Migrace je jev, který významným způsobem ovlivňuje nejen demografické složení obyvatelstva, ale celou řadu dalších skutečností včetně práva. Téma migrace je předmětem nepřeborné literatury i dalších zdrojů, stanovisek ad. Lze tedy říci, že i dílčí téma týkající se migrace je aktuální. Historické kořeny představují stavební kameny současnosti. Co se týče novosti tématu, přestože existují již články a práce, jež se dotýkají reemigrace v předmětném období, lze říci, že svým úzkým zaměřením a větším důrazem na právní aspekty je v diplomové práci prezentované téma relativně nové.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma oponované diplomové práce vyžaduje dílčí znalosti z oblasti práva, historie, sociologie, politologie i některých dalších věd. Lze-li říci, že z hlediska rozsahu i vstupních informací, kterých je velké množství, nebylo téma náročné ani tak na teoretické znalosti, bylo ovšem bezpochyby náročné z hlediska heuristiky zdrojů a také vzhledem k nutnosti jejich patřičného zpracování, které by umožnilo nezůstat u povrchového popisu, ale zodpovědět položené otázky a dosáhnout stanovených cílů bez toho, aby text nepřiměřeně zbytněl či se „utopil“ v nadbytečných podrobnostech. Diplomantovi se podařilo v tomto směru udržet potřebnou vyváženost. Již na tomto místě je vhodné říci, že téma práce je sice „interzním“ k tématu menšinové problematiky (s. 5 práce), ovšem je složkou problematiky migrace, kterou by bylo vhodné v práci rovněž vymezit. Kol. Nedvěd vycházel z příslušných právních a dalších předpisů, literatury, z pramenů i z internetových zdrojů. Ohledně cílů práce a jejich splnění lze odkázat na příslušné místo tohoto posudku. Při zpracování této kvalifikační práce uplatnil kol. Nedvěd metodu deskripce, logické metody a metodu sondy, tj. kvalitativního reprezentativního výběru (s. 9 práce). Použita naopak nebyla metoda komparativní, byť vzhledem ke 4. kapitole Perspektivy české a slovenské krajanské politiky, ale i k cílům práce by se přímo nabízela. Práce se v nemalé míře snaží vnímat téma též ve vztahu k dobovým dějinným souvislostem, lze dokonce říci, že v některých ohledech v ní převažuje pohled a přístup historický nad přístupem právnickým, se všemi výhodami a nevýhodami, jež s sebou přináší.

3. Formální a systematické členění práce

Práce se člení na kapitoly a subkapitoly ve struktuře souladné s požadavky na diplomovou práci na PF UK. Je uvozena úvodní kapitolou (s. 5 – 12 práce) vymezující téma a důvod jeho výběru, cíle práce (resp. spíše výzkumnou otázku viz k tomu na příslušném místě tohoto posudku), použité metody a zdroje. Další kapitola (s. 13 – 22 práce), opět k tématu spíše uvozujičího charakteru, se zabývá kořeny české krajanské politiky a to jednak českou diasporou do roku 1918 a repatriací a reemigrací krajanů po 1. světové válce. Obsahově nejde ani tak o představení kořenů krajanské politiky, příp. její právní úpravy jako spíše o vymezení některých pojmů a zdůraznění určitého aspektu této politiky a posléze zmínění

evoluce emigrace a exilu v pobělohorských dějinách českých zemí do r. 1918. Vzhledem ke zvolenému tématu by však nebylo od věci, uvést otázku terminologicky rovněž do kontextu s problematikou migrace z a do českých zemí, jejíž kořeny jsou bezpochyby hlubší a starší, než vyplývá z posuzované diplomové práce.

Vlastní gros práce představuje 3. kapitola, tvořící cca 60% textu práce. V ní se čtenář dočte nejprve o politickém rámci, konkrétně o pojetí ČSR jako národního státu Čechů a Slováků po 2. světové válce a o Košickém vládním programu a posléze dochází ke stručnému představení právních a dalších předpisů upravujících základy reemigrace, resp. repatriace. Při té příležitosti by bylo vhodné snad upozornit na odlišnou právní sílu normativních aktů a podle toho je seřadit. Bezpochyby by mohlo bývalo dojít k představení celé dobové právní úpravy problematiky a ne jen nově přijatých předpisů. Další pasáže této kapitoly pojednávají o mezinárodních smlouvách o transferech obyvatelstva, přesídlovací akci ministerstva a o sociálním zabezpečení reemigrantů ve zkoumaném období. Pokud se diplomant rozhodl zdůraznit rovněž uvedený prvek reemigrace, tj. sociální zabezpečení, bylo by vhodné zdůvodnit, proč byl zařazen a proč současně zůstaly stranou jiné otázky (např. zaměstnávání reemigrantů či otázka, zda nepotřebovali zvláštní jazykové a výukové kurzy apod.). Kapitola je uzavřena subkapitolou o (ne)úspěchu reemigrace. Poněkud mimo zkoumanou problematiku stojí 4. kapitola pojednávající o perspektivách současné české krajanské politiky, která se na první pohled jeví z hlediska tématu oponované kvalifikační práce poněkud nadbytečnou. Úvahy de lege ferenda vedl diplomant již průběžně v jednotlivých kapitolách. Rovněž uvedená kapitola spíše nemá komparativní charakter tedy ani nepřispívá ke splnění cílů práce. Práce je zakončena stručným závěrem (s. 87 – 88 práce), následuje seznam zkratk, seznam použitých zdrojů, přílohy s texty vybraných právních předpisů, různé letáky a plakáty a rovněž statistický přehled reemigrantů z roku 1949 z jednotlivých států, který vytvořil kol. Nedvěd a který je významným přínosem pro zkoumání problematiky a konečně abstrakty.

4. Vyjádření k práci

Oponovaná diplomová práce se zabývá otázkou reemigrace do ČSR v letech 1945–1950, její právní úpravy a aplikační praxe. Jde o aktuální a z hlediska zaměření a zpracování i relativně nové téma. Diplomant projevil zaujetí pro téma a zpracoval ho způsobem odpovídajícím požadavkům na kvalifikační práce tohoto typu. Projevil zde i svou historiografickou akribii. Práce byla zpracována v přiměřené hloubce a za použití odpovídajících metod. V práci vytyčené cíle byly v zásadě splněny, byť by bylo možné si představit jejich zřetelnější sumarizaci v závěru, opírající se více o výzkum autora, než o dobové názory nekomunistických osobností a médií, příp. by bylo bývalo možné využití odlišné koncepce a systematiky práce. Použitá stavba posuzované práce je v rámci použité koncepce zpracování logická, nicméně 4. kapitola by se mohla jevit nadbytečnou. Jazyková a stylistická podoba textu je zdařilá, gramatických překlepů je nemnoho. Ještě zmírnit by bylo možné beletričnost, žurnalisty, popularizační obraty, některé ne zcela podařené formulace a místy nepatřičnou expresivitu, jež lze nalézt na některých místech. Nepřípadnost užití některých slov či slovních spojení anebo formulací nemůže totiž snížit ani skutečnost, že jde o použití citátu např. z beletrie či žurnalistického textu. Je součástí badatelského étosu tvůrce, vnímat vhodnost či nevhodnost užití příslušných pasáží z textů ad. zdrojů, jež nejsou čistě odborného rázu, ve vědecké práci. Za zdařilé považuji v oponované diplomové práci zejména pasáže představující poznatky získané z archivních a dalších pramenů přesídlovacích komisí i vlastní statistiku, provedenou diplomantem v příloze č. 8. Jisté připomínky a upozornění lze mít především k některým formálním nedostatkům, např. v

některých citacích a zdrojích, příp. se lze zamyslet nad některými koncepčními prvky. Věcné nedostatky v práci jsou spíše méně významného rázu. K podrobnějším připomínkám viz na příslušném místě. Práci lze považovat za přínosnou z hlediska oboru a posunující úroveň poznání tématu a je způsobilá být předmětem obhajoby.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je vymezen na s. 7 – 8 práce jako ověření otázky, zda ministerstva, resp. úřady ovládané KSČ v uvedeném období brzdily reemigraci krajanů. Na první pohled splnění tohoto cíle zcela zřejmé není, byť lze dovozovat z celkového textu práce. K tomu lze uvést, že 1) ve skutečnosti jde spíše o výzkumnou otázku (což ostatně autor uvádí na s. 87 práce), nežli o cíl práce, který by měl být formulován přiměřeně k této výzkumné otázce a 2) že ke splnění tématu by bylo vhodnější použít poněkud odlišnou koncepci, totiž spíše analýzu postupu a činnosti úřadů vedených KSČ a pro komparaci i jinými stranami Národní fronty ve vztahu k celkové reemigraci (příp. jestliže je v práci obsažena 4. kapitola k ní), než pouze popis a dílčí zaměření na reemigraci z JV Evropy a na s. 75 – 77 práce názory politických oponentů. Zde by přitom bylo možné zčásti vyjít již z existující literatury. Případně sledovat, zda se výsledky a přístup změnily před a po roce 1948.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Otázku na samostatnost při zpracování práce může zodpovědět spíše vedoucí práce, nicméně vzhledem ke skutečnosti, že kol. Nedvěd již publikoval některé texty (mj. část této práce) nic nenasvědčuje tomu, že by oponovaná diplomová práce nebyla jeho autochtonním dílem. Prověření práce antiplagiátorskými systémy ukázalo celkové procento podobnosti 41%. Při bližším prozkoumání se ukázala 15% shoda s článkem Nemajetní krajané – plus pro stranu? Vliv KSČ na poválečnou reemigraci, který student publikoval v Právněhistorických studiích č. 53/2. Článek je zmíněn v pozn. 346 na s. 87 práce, není však uveden v seznamu zdrojů ani v textu v pasáži o zdrojích. Důvod není zřejmý. Je možné, že tento renonc byl způsoben např. souběhem dotváření práce a vydání čísla časopisu, nicméně vzhledem k datu odevzdání práce 4.6.2024 a vyjití čísla časopisu to není zřejmé. Z pohledu současných požadavků na citace jde o nedostatek. Proto by jej měl student minimálně vysvětlit při obhajobě. Obecně je třeba, aby v práci taková skutečnost nezůstala omezena na jednu poznámku, pokud nereflektuje dostatečně význam článku pro práci a měla by být v seznamu zdrojů.

<p>Logická stavba práce</p>	<p>Stavba práce je odpovídající požadavkům kladeným na diplomové práce. U předpisů v letech 1945 – 1946, tedy na počátku zkoumaného období, by bylo možné obecněji představit výchozí podobu právní úpravy, nejen nově přijaté předpisy. Dále vzhledem k cíli práce bylo možné použít i jiné pojetí, zejm. sledování činnosti a názorů úřadů řízených členy KSČ a jí řízených ministerstev a jiných politických stran a jimi řízených ministerstev, např. v procesu přípravy příslušných předpisů, ale i při realizaci reemigrační politiky. Poněkud nadbytečnou se, vzhledem k tématu práce, možná jeví 4. kapitola.</p>
<p>Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací</p>	<p>Jak již bylo uvedeno výše, autor vycházel z právních předpisů, z domácí i zahraniční literatury a z archivních i tištěných zdrojů, kdy právě práci z archiváliemi lze pochválit. Použit bylo možné některé další tituly (např. Jakoubek, M. – Nešpor, Z. R. Poslední Čech v zapomenuté české vesnici, Heroldová, I. Reemigrace zahraničních Čechů a Slováků po 2. světové válce. In: Češi v cizině, sv. 1. a další archivy či archivní fondy, např. ABS. Není zřejmý zdroj informace, že skupiny pobělohorských exulantů „...do tří generací splývaly s místním živlem“, stejně jako u jejich počtů (s. 16 práce). U pozn. 56 se zdá, že jde o citaci z Kundery, který je citován v pozn. 55, neboť v poznámce 56 je uvedeno „<i>Tamtéž</i>, s. 6“. Domnívám se, že jde o nepozornost při zařazování poznámkového aparátu a jedná se spíše o informaci z díla J. Vaculíka (zřejmě z v Čechách v cizině - emigrace a návrat do vlasti). U citací ze stenoprotokolů či tisků Národního shromáždění nejsou uvedeny stránky. Lze tedy soudit, že kol. Nedvěd pracoval spíše s internetovou verzí těchto tisků a stenoprotokolů. Potom lze doporučit v současnosti běžnou (a myslím že i dle nyní platné a předepsané ISO normy požadovanou) praxi zařadit i příslušný link na webový odkaz, a to s uvedením data pořízení. V případě nefunkčnosti linku není totiž pak zdroj dohledatelný. U archiválií chybí inventární čísla a č.j. či a.j., což však může být dáno absencí téhož v samotných archivních fondech. Při popisu obsahu ústavního zákona č. 74/1946 Sb. (s. 40 – 45 práce) by bylo vhodné za § použít zkratku názvu předpisu. Obdobně u článků Protokolu s Rumunskem (s. 48 – 49 práce). U informace o „postrku“ Ladislava Zápotockého by bylo vhodné v pozn. 161 uvést rovněž stránku citované knihy. V pozn. 174 by bylo vhodné doplnit zdroj, v němž Protokol o podmínkách propuštění z občanství Federativní lidové republiky Jugoslávie student</p>

	nalezl. Na s. 52 práce chybí uvedení zdroje informace o tam jmenovaných propagandistických letácích.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza ve vztahu k textu je na přiměřené úrovni.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je odpovídající. Na některých místech by bylo možné upravit podobu odstavců, když např. na s. 30, 37, 38 a v podstatě též s. 50 – 51 práce je jeden odstavec na celé stránce. Naopak na s. 41 je odstavec pouze jedna věta. Dále je otázkou, zda by nebylo přehlednější mít přímé citace v kurzivě. Naopak z neznámého důvodu v kurzivě je uvedeno označení Pandořina skříňka (s. 15. práce).
Jazyková a stylistická úroveň	Diplomová práce je psána vcelku čtivě a stylisticky v zásadě správně, nicméně na některých místech obsahuje nadbytečně mnoho beletrčnosti, žurnalismů, popularizačních obrátů a nepatřičné expresivity (např. na s. 15 práce se píše o ledniče a smradu), což je dáno možná i používáním ne zcela vhodně zvolených úryvků z beletrie a žurnalistiky namísto právních či vědeckých textů. Určité formulace nejsou zcela zdařilé. Např. na s. 15 práce v pozn. 53 se nepřesně píše o „zájmu „...české společnosti o její zahraniční menšiny“, z čehož není zcela srozumitelné, že se jedná o Čechy žijící v zahraničí. Na s. 75 práce je nesprávně uvedeno proces vnitřní osidlování místo vnitřního osidlování. Není zcela jasné, proč u označení 1., resp. 2. světové války jsou použita slova a nikoliv číslice. Gramatických nedostatků je v práci nemnoho. Např. na s. 13 práce je před horním indexem pozn. 42 a obdobně na s. 23 dvojtečka namísto tečky. Na s. 17 práce je uvedeno České země, ačkoliv by spíše mělo být malé č. Na s. 21 práce se nadbytečně ve větě objevují..., ačkoliv nejde o citaci, ale větu prostou. Na s. 36 a 51 práce je z nejasného důvodu použitý středník namísto tečky. Na s. 42 práce je napsáno, že „...Z odst. 2 navíc vyplívá, že...“. Na s. 44 práce by bylo vhodnější použít podobu v článku namísto „ve článku“. Na s. 64 práce je otázkou, zda je citované označení „čs. Oblastních důvěrníků“ správně anebo velké písmeno o je důsledkem automatických gramatických oprav.

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Je rolí oponentského posudku upozornit spíše na nedostatky posuzované práce, což je zvláště nevděčné, je-li zřejmé, že diplomant na ní odvedl poctivý kus práce, což je i případ této diplomové práce. K posuzovanému textu lze mít několik, zejména koncepčních doporučení, jež však v zásadě nikterak nesnižují kvalitu posuzované diplomové práce.

V práci je řešeno několik pojmů a institutů, koncepčně však měly být rozhodně vysvětleny i instituty migrace a identity, které jsou pro reemigraci významnější než problematika národnostních menšin (myšleno vnitrostátních). Při vymezení pojmu reemigrace lze zmínit i názor Z. Nešpora, který v článku České migrace 19. a 20. století a jejich dosavadní studium v časopise Soudobé dějiny XII/2 na s. 248 uvedl, že: „*Termín „reemigrace“ má, narozdíl od jiných pojmů z oblasti migračních studií, v českých zemích dlouhou historii. Vedly se o něj ostré teoretické spory v období bezprostředně po druhé světové válce, jeho vymezení se nicméně ustálilo, patrně i v důsledku zahraničních vlivů.*“ Na s. 6 práce se hovoří o označení období 1945 – 1948 jako o socializující demokracii a adjektivum lidová je spojeno s obdobím 1948 – 1950, ačkoliv se v letech 1945 – 1948 hovořilo též o lidové demokracii. Diplomant tak používá pouze pohled tzv. východní, tj. ze zemí bývalého východního bloku tzv. Studené války. Lze doporučit seznámit se v této souvislosti např. s dílem Ch. Brenner Mezi Východem a Západem ad. cizojazyčnou literaturou. V práci není objasněno, proč byly primárně zvoleny zrovna uvedené tři státy JV Evropy (Rumunsko, Bulharsko, Jugoslávie. Podle statistiky provedené kol. Nedvědem, která tvoří přílohu č. 8 práce tvořili reemigranti z Francie a Polska větší počet reemigrantů v roce 1949 než ze států JV Evropy, s výjimkou Rumunska a Maďarska, ovšem podrobnější rozbor praxe reemigrace z Maďarska (resp. přesídlovacích orgánů) autor vynechal, aniž uvedl proč.

Na s. 13 práce je za využití, z kontextu popularizačního rozhovoru vyňatého, citátu „*Nic takového jako Slovanstvo neexistuje...*“ relativizována objektivně existující realita etnolingvistických skupin, v tomto případě konkrétně Slovanů, když je bez hlubšího rozboru či vysvětlení spojována pouze s panslavismem a politickým využitím (či zneužitím) myšlenky slovanské vzájemnosti. Další citace v práci týkající se zmíněné otázky naopak ukazují, že jejich autoři si jsou rozdílu vědomi a věnují se právě politickému zneužití. Kromě skutečnosti, že v práci uvedených, z kontextu extrahované a spíše ideověproklamativní teze o neexistenci Slovanstva (Slovanů), která je v práci bez přiměřené kritické analýzy přejata a která mimo jiné zcela přechází např. rozdíly mezi panslavismem, slavjanofilstvím (a vedle toho existujícím „západnictvím“ nebo euroasiatismem), specifika jednotlivých historických epoch a přístupů apod., lze upozornit, že obdobný pohled prvního citátu aplikovaný rovněž na jiné realie, by mohl vést k nepřipadnému zjednodušení a relativizaci objektivních faktů. Ad absurdum např. tím, že by při použití stejného argumentačního konstruktů vyplývalo, že některé náboženské vyznání, které má třeba i miliony věřících, neexistuje, protože bylo (či je) využíváno (zneužíváno) k politickým účelům. Takovému renoncu by bylo možné se jednoduše vyhnout tím, že by diplomant psal práci, jejíž charakter má být charakterem odborného textu bez nadbytečné beletričnosti, žurnalismů, popularizačních obrátů a nevhodné expresivity. Na tomto místě je vhodné znovu upozornit ohledně zdrojů na rozdíl mezi vědeckými texty a žurnalistickými a popularizačními texty. Rupnikovu citaci na s. 15 práce by v tomto kontextu bylo vhodnější uvést jako přímou citaci, vzhledem ke slovníku v ní použitým.

Na s. 16 práce se píše o slezském vévodství, které kolonizovali východočeští evangelíci. Opravdu bylo pruské Slezsko či Slezsko do té doby vévodstvím? Nestalo se Slezsko vévodstvím až po roce 1742, a to jen rakouské, zatímco v Pruském království tvořilo Slezsko zvláštní provincii? A dále jak mohli po císařských nařízeních zakazujících nekatolická vyznání ve východních Čechách být evangelíci? Byli to tajní evangelíci či evangeličtí emigranti z východních Čech? Na s. 19 práce opět student odkazuje na literární dílo a propojuje jej s pohyby obyvatel po 1. světové válce. Uvedená souvislost by ovšem mohla být předmětem diskuze. Zatímco totiž obžalovaný ve zmíněném filmu (nikoliv dramatu, jak je uvedeno v diplomové práci, předlohou zmíněného filmu pak byla, pokud je mi známo, kniha, nikoliv divadelní hra) se programově přihlašuje ke střeoevropanství, pohyby lidí po 1. světové válce byly naopak mj. projevem nacionalismu, což ostatně vyplývá i z textu na s. 20 práce, vycházejícího z díla V. Doubka.

Pittsburská a Filadelfská dohoda, které jsou v textu pouze zmíněny, by si zasloužily vysvětlující poznámky pod čarou. U vymezení rozdílů repatriace a reemigrace na s. 23 práce by bylo vhodné zdůraznit temporální vymezení, kdy byly uvedené definice takto podávány. Definovat či zmínit

by bylo možné obecnější pojmy migrace a identity. Jestliže na s. 24 práce je přejata teze o ČSR jako národním státu Čechů a Slováků po 2. světové válce (opět bez výraznějšího doplnění či vysvětlení), mohla by např. vyvstat alternativní otázka, zda již 1. Československá republika nebyla do jisté míry primárně rovněž národním státem, byť s početnými menšinami, když jeho Grundnorma – zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. hovořil o Národním výboru jako vykonavateli státní svrchovanosti, který nařizuje jménem čs. národa a je orgánem jednomyslné vůle národa a státní svrchovanosti. Obdobně viz preambule Ústavní listiny 1920. Ostatně koncepce čs. národa byla právě koncepcí politického státotvorného národa, neboť ani za 1. ČSR nebylo většinou popíráno, že Češi a Slováci jsou dva národy. Jisté potvrzení uvedené alternativní teze by mohlo znamenat možná i prováděcí jazykové vládní nařízení z roku 1926. Rozdíl mezi období do r. 1938 a po roce 1945 by bylo v takovém případě možné spatřovat v účasti menšin na fungování státu a v jejich kolektivní ochraně. U použití pojmu sociální péče v nadpisu kapitoly na s. 65 práce an. by bylo možné uvažovat, zda se jedná skutečně ve všech v práci uvedených případech o sociální péči (tedy vlastně sociální pomoc) či nemůže jít spíše o sociální zabezpečení (např. u zákona č. 17/1947 Sb. šlo o sociální pojištění), příp. jinou formu podpory, např. u otázky právních úlev jako byl zápočet služební doby, přidělování konfiskovaného majetku, při revizi pozemkové reformy apod.

Z hlediska koncepce práce soustřeďující se na reemigraci z vybraných států JV Evropy se může zdát nadbytečné uvádět mezi mezinárodními smlouvami rovněž ty, jež se týkají výhradně Čechů a Slováků ze SSSR nebo reemigrace, příp. repatriace z Maďarska, Polska a Francie (s. 45 práce), když se jinak praxí z těchto států práce podrobněji nezabývá. Na druhou stranu lze argumentovat, že uvedená informace dotváří v této oblasti komplexní obraz právní úpravy. Zajímavou by byla odpověď na otázku, zda byl účetní E. Horák odvolaný vedle Š. Ocelky (s. 55 práce) členem některé politické strany či nikoliv? V závěru práce by bylo vhodnější lépe reflektovat zodpovězení cíle práce než např. zde též obsažené shrnutí přehledu práce. Zodpovězení otázky, jež je cílem práce, by totiž nemělo vycházet primárně z názorů politických oponentů KSČ, jako je tomu povětšinou na s. 75 – 77 práce, ale právě z analýzy archivních materiálů o systémové činnosti a postupu orgánů řízených členy KSČ či orgánů a členů KSČ.

Za zvláště přínosné lze považovat zejména informace obsažené v oponované diplomové práci získané studiem archivního materiálu, především přesídlovacích komisí (s. 52 – 64 práce).

Otázky:

- 1. Srovnajte shody a rozdíly v činnosti analyzovaných přesídlovacích komisí.**
- 2. Lze z Vašeho výzkumu postupu při řešení a přijímání právní úpravy týkající se reemigrace v letech 1945 – 1950 jednoznačně dovodit, že ministerstva, příp. jiné orgány vedené členy KSČ v uvedeném období brzdily reemigraci krajanů z Rumunska, Bulharska a Jugoslávie, příp. z jiných států?**

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji práci k obhajobě.
Navržený kvalifikační stupeň	Velmi dobře

V Praze dne 20.06.2024.

Doc. JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.
oponent/oponentka